

> L'Entrevista

Mohamed Iqbal: "La comunitat pakistanesa cada cop creix més a Barcelona" | p.2

> Associacions Actives

Associacions que treballen la interculturalitat | p.4

> Gestió Relacional: Fer xarxa

Participació en clau intercultural | p.6

Les Associacions

Una eina de comunicació per al moviment associatiu de Barcelona

Número 2 | Abril 06

**Repensar la participació
de les persones
nouvingudes**

Estratègies de les associacions de les persones immigrants | p. 3

“La comunitat pakistanesa creix”

Mohamed Iqbal és president de l'Associació Camí de la Pau

Entrevista **Diomira** Il·lustració **Maria Beitia**

Mohamed Iqbal és pakistanès i llicenciat en Sociologia. Va venir per primer cop a Espanya l'any 1989. Ell ja sabia d'aquest país perquè tenia familiars que vivien aquí. S'hi va estar set dies. Llavors va entrar a treballar en un vaixell creuer com a tècnic d'imaginària amb el qual va viatjar per tot occident. Ha estat a Grècia, Itàlia, Iugoslàvia, Albània... Volia conèixer de prop la cultura occidental. Tant viatjava caminant com en vaixell. De vegades s'estava set dies en un país, i de vegades s'estava set mesos. Va viure a França, durant un temps, després a Portugal. I finalment, va tornar a Espanya. Després de conèixer els diferents països en els que havia estat, va decidir que li agradava més Espanya, concretament Barcelona, i s'hi va quedar. Fa 16 anys que hi viu. És president de l'Associació Camí de la Pau.

> Com va néixer l'Associació?

Vèiem que els pakistanesos que portaven 20 o 30 anys vivint aquí no parlaven bé el castellà. Pensàvem, de quina manera es pot integrar aquesta gent? Com poden proclamar els seus drets? De quina manera poden complir els seus deures? Si no entenen l'idioma, ni poden entendre les normatives d'aquí, ni saben expressar-se correctament en aquest idioma...

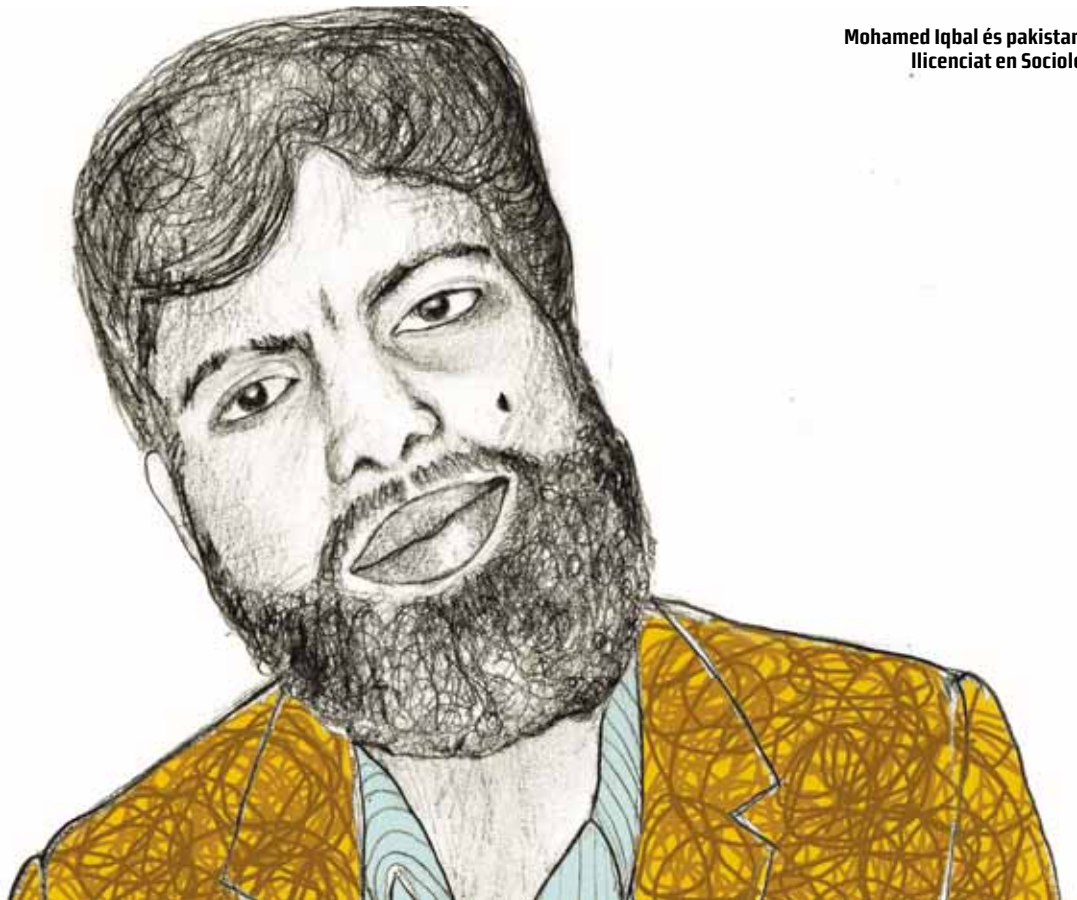
A més, cada cop la comunitat pakistanesa creixia més. Si l'any 1975 arribaven per centenars, ara arriben per milers. Segons dades de 2003 hi ha 10.198 pakistanesos a Barcelona (el 53% d'ells viuen al Raval), dels quals uns 2.000 tenien DNI espanyol.

Calia donar informació a aquests pakistanesos, tant a aquells que feia temps estaven a Espanya, com a aquells que arribaven nous. Calia orientar-los sobre la cultura del país on començaven a viure, i mantenir la vinculació amb el país d'origen. Per això, un grup d'amics, que ja ens reuníem en una associació anterior, vam decidir crear aquesta nova entitat. Qui tenia possibilitat de posar diners doncs els posava, si no en tenia, tampoc passava res. Ens vam començar a reunir un cop al mes des del maig de 1996; ja fa 10 anys.

> Quin és el balanç que fas d'aquests 10 anys?

Volíem promoure la cultura del nostre país entre els autòctons, i promoure la cultura d'aquí entre els pakistanesos que hi estaven vivint. Però les persones que formàvem l'associació, tot i que teníem moltes ganes, no comptàvem amb la formació necessària per portar a terme aquest projecte. A més tots érem voluntaris, no teníem prou recursos per poder fer coses... Malgrat tot hem organitzat actes de fins a 5.000 persones. Els costos els hem pagat entre els socis i simpatitzants, i la junta directiva sempre se'n fa càrrec si no hi arribem.

Tot i que no hem tingut massa possibilitats ni èxit en aquest sentit, sí que hem donat a conèixer en diverses ocasions la nostra cultura a través de diversos actes, com ara l'any pas-

Mohamed Iqbal és pakistanès i llicenciat en Sociologia

“Si vivim aquí hem de participar en totes les àrees: la política, l'enginyeria, l'economia,...”

sat durant la celebració del nostre aniversari que vam organitzar un campionat de críquet, un esport molt popular al Pakistan i a la resta dels països que formen part de la Commonwealth of Nations. Ja tenim 10 clubs. També organitzem festes culturals. L'any passat vam fer la festa de la Independència del Pakistan al Raval amb més de 2.000 persones.

> Quins són els vostres reptes de futur?

Una de les assignatures pendents que ens queda és la de donar classes de castellà i de català, que està entre els nostres principals objectius. Però el local que tenim era petit per fer classes. Per sort hem trobat un nou local més gran que estem reformant. Està previst que al juliol ens hi podrem traslladar. Això és molt important per als que arriben amb una qualificació professional, ja que no tenen la formació lingüística adequada i es troben amb moltes dificultats per trobar feina d'acord amb la seva formació. Per exemple, un camioner està obligat a vendre cerveses pel carrer, cosa que no ens agrada gens, perquè són gent preparada que podria accedir a una feina digna.

> Com fèieu fins ara les classes de castellà o català si no ho podíeu fer al vostre local?

En espais de formació o als locals d'altres associacions, com l'USOC (Unió Sindical Obrera de Catalunya). Però no és el mateix, tenir un centre propi transmet molta més confiança.

> Hi ha altres associacions pakistaneses? Hi teniu contacte?

Sí, han sorgit algunes, sobre tot culturals. Col·laborem amb elles en l'organització d'actes culturals i de les festes tradicionals musulmanes. També estem en contacte amb

SOS Racisme i amb l'Associació Esportiva de Ciutat Vella per promoure el críquet entre els nens als instituts. A més, participem en una xarxa interreligiosa amb catòlics autòctons, de Filipines, de Costa de Marfil, de Sudamèrica, musulmans del Marroc, de Pakistan... i la comunitat jueva. Cada any fem una pregària interreligiosa al final del Ramadan, i una festa intercultural, a final de curs, amb obres de teatre, cançons tradicionals, ball de bastons, danses de Bolívia i de Mèxic. La idea és que la gent de diferents cultures i religions es relacioni i es conegui, perquè en una societat transversal i diversa cal conèixer-se per no ser jutjat ni jutjar ningú.

> Què opines de la participació, la integració i la interculturalitat a Barcelona?

Els autòctons tenen raó en demanar que la gent que ve de fora s'adapti a les normes d'aquí, però no es pot esperar que la gent que ve d'àmbits rurals canviï els seus costums de la nit al dia. Cal treballar colze a colze, però les administracions locals se senten molt desorientades davant aquesta nova realitat. Espanya ha estat sempre exportadora d'immigració, ara n'és receptora.

> Entre la comunitat pakistanesa hi ha interès en participar en la política catalana?

Crec que això seria l'ideal perquè si vivim aquí hem de participar en totes les àrees: la política, l'enginyeria, l'economia, l'exèrcit... Així podríem evitar, el dia de demà, un enfrontament com ha passat a França. Al Regne Unit hi ha milers de regidors i dotzenes d'alcaldes pakistanesos a ciutats importants com Manchester, Birmingham, Bradford. La diferència és que aquí no tenim encara dret a vot. Però no estem tan lluny, el partit socialista té dos diputats en el Parlament català que són d'origen estranger.

Repensar els canals institucionals de participació dels immigrants

Accions estratègiques de les associacions d'immigrants

Text Ricard Zapata-Barrero, professor de Ciència Política, Universitat Pompeu Fabra

Existeix la sensació generalitzada que després d'un primer període d'expectatives, la relació entre les associacions d'immigrants i les diferents administracions (amb especial rellevància l'administració local) a través de consells consultius, ha de replantejar-se. Hem d'iniciar un període de balanç de tots aquests anys i de reflexió per a veure com afrontar el futur sense deixar cap supòsit per aclarir. És cert que els canals de participació existents (en absència de drets polítics més directes, com és el dret al vot), han estat una eina útil tant per a les administracions com per a les associacions d'immigrants per a "conèixer-se mútuament". Ha estat la segona reacció (o primera segons el cas) que ha tingut l'administració local en detectar la presència d'immigrants entre els seus nous residents (la primera és la de crear un consell interdepartamental intern en constatar que el tema no és propi d'un sector determinat, sinó que té un caràcter transversal).

En aquest espai d'interacció entre associacions d'immigrants i administració hem de mencionar la creació d'instruments que han servit de mecanismes d'entrada d'informació (fòrums, consells consultius, etc.) per poder identificar necessitats i problemes abans de dissenyar polítiques concretes. Durant aquests anys, aquests consells han complert bé la seva funció de comunicació i d'influència per a orientar accions polítiques locals. Però ara estem en una situació on "tots ens coneixem" i tots sabem que aquests canals ja no tenen l'impuls inicial. És temps de balanços, però també de recerca conjunta (associacions i administracions) de noves vies de participació o de revitalització de les ja existents.

En efecte, aquests consells consultius que s'han creat en quasi tots els nivells de l'administració (des d'ajuntaments i fins i tot districtes, fins a diputacions, comarques, comunitats autònomes i govern central),

que en un principi van despertar molta motivació, per ser l'expressió més directa de la participació i com substitució de la falta de drets polítics, s'està convertint cada cop amb més claredat en un instrument sense rumb. Fins i tot pot ser utilitzat per la mateixa administració, de forma involuntària com canal per a legitimar decisions administratives i polítiques ja establertes. Això és, que en lloc de ser la primera etapa per a la presa d'una decisió, sigui l'última per a legitimar una decisió ja presa. A la inicial proliferació de consells i institucions de consulta, pròpia

"És temps de balanços, però també de recerca conjunta de noves vies de participació o de revitalització de les ja existents"

de les etapes inicials del procés, ara cal començar un procés de debat profund de recerca d'altres canals, o ús dels mateixos, però amb plantejaments diferents.

En aquest sentit, una reflexió sobre els canals de participació que existeixen s'imposa en aquests moments. Per exemple, el principal canal de participació de l'Estat Espanyol, el Foro para la Inmigración, està completament paralitzat des de l'arribada del nou govern el 14 de març de 2004 (fa dos anys). Sembla del tot anormal que un partit d'esquerres en el Govern, com és el Partit Socialista, no hagi no solament activat, sinó redinamitzat, un canal fonamental de participació. El fet que el Foro para la Inmigración en dos anys de legislatura del Partit Socialista encara segueixi sense reunir-se és un motiu de preocupació, perquè en aquest moment no hi ha cap canal de connexió entre el govern i el món associatiu. A Catalunya hi ha també consells consultius a nivell de Govern, però el funcionament també falla. En nivells més locals, la sensació d'inoperància és també real. Aquesta paràlisi actual és motiu de reflexió per a revisar els models dels fòrums i dels con-

sells consultius. Sembla que tothom comparteix les seves deficiències (poc dinàmic i innovador, poc representatiu, té una funció solament consultiva, es repeteix en tots els nivells de l'administració sense articulació, està molt burocratitzat, etc.) i es veu com un model obsolet en el sentit que és un model característic de les primeres etapes del procés, però no hi ha cap debat social al respecte. Fa falta reflexionar entorn a quin és el model de participació adequat i realista que es podria crear. Per exemple, que siguin més vinculants, o que puguin produir comunica-

cions i declaracions amb autonomia i independència de l'administració, o que puguin les mateixes associacions controlar l'agenda dels temes a tractar i l'ordre de prioritats.

De fet, podríem fins i tot dir que és l'expressió d'una reacció normal que pot tenir una administració per intentar canalitzar la informació. Però l'excessiva proliferació, el seu caràcter consultiu no vinculant, i la seva falta expressa d'interès per part dels mateixos tècnics encarregats de la seva gestió i de les mateixes associacions els primers anys de grans expectatives, fa que aquest tipus de "consulta" està romanent en una letàrgica anèmia social. És un fet cada vegada més explícit que la majoria de les associacions estan simplement cansades de repetir una i una altra vegada les seves demandes en els diferents nivells de l'administració, constant, a més, els pocs resultats efectius de satisfacció. Les associacions no solament expressen un "cert cansament", sinó també una certa impressió d'estar davant un "mur de lamentacions" amb pocs resultats pràctics. Davant d'aquesta falta de coordinació per a la gestió del procés, els diferents nivells de l'administració haurien "posar-se

d'acord entre ells" amb la finalitat de ser més eficients.

Superar aquesta etapa en la que estan moltes administracions, des de les locals fins les autonòmiques i l'administració central, suposa un canvi qualitatiu en el procés de multiculturalitat que encara no ha arribat a Catalunya (i a Espanya) en general, en els seus governs locals en particular.

Existeix igualment un procés nou que té el caràcter d'un repte per a les pròpies associacions d'immigrants. Postulen canvis d'orientació. En concret, que l'associacionisme immigrant dirigeixi les seves accions no ja cap a les Administracions i els partits polítics, sinó cap als ciutadans. Això és, que en lloc de tenir una "lògica vertical", les associacions haurien de fer una "autorreflexió" i desviar les seves activitats principals cap a la sensibilització de la ciutadania. Aquesta necessita també instruments per gestionar aquests canvis estructurals que està generant el procés de construcció d'una societat multicultural. En aquest sentit, existeix una certa distància entre l'associacionisme immigrant i l'associacionisme de la ciutadania. Ambdues xarxes associatives tenen molt pocs punts de contacte i espais d'interacció. Diria fins i tot més: s'ignoren en la majoria de les ocasions. Posar en contacte aquests dos teixits associatius és de màxima importància per avançar en el procés.

Farà falta que les associacions d'immigrants s'aliïn amb les associacions ciutadanes creant, per exemple, projectes comuns donat que totes elles tenen objectius similars, com són, per exemple, els drets humans. Projectes comuns amb independència del seu origen. Podríem parlar fins i tot de projectes interculturals, no tant pel seu contingut o objectius, sinó pels actors que ho gestionen. Això significaria l'inici d'una nova etapa no tant per a les administracions, sinó per al propi teixit associatiu immigrant.

L'acollida de nousvinguts: una necessitat de ciutat, un compromís de tothom

L'arribada de persones vingudes de tots els indrets del món a Barcelona en els darrers anys constitueix un dels grans canvis socials a la nostra ciutat. El teixit associatiu barceloní ha reaccionat positivament davant d'aquesta realitat i ha endegat tot un seguit de projectes en relació a l'acollida de persones nousvingudes.

L'any 2005 l'Ajuntament ha iniciat l'elaboració d'un Pla d'Acollida amb la col·laboració del teixit associatiu. Aquest Pla té com a objectiu central garantir l'accés a la informació bàsica a les persones nousvingudes, i orientar-les per tal que puguin desenvolupar-se autònomament a la ciutat. Es concebeix l'Acollida com el primer pas cap a la integració i normalització de la població nousvinguda. Per a aconseguir aquest objectiu és imprescindible la participació i complicitat de l'associacionisme barceloní. Es vol facilitar la coordinació entre els agents socials que treballen en aquest àmbit, com per exemple, les xarxes de districte,

d'entre les quals destaquen la xarxa Nou Barris Acull, que aglutina 60 entitats, o la xarxa Apropem-nos del barri del Poble Nou. És molt important que el teixit associatiu dels districtes (associacions de veïns, casals de joves, entitats esportives, culturals...) es corresponibilitzin de l'acollida i de la incorporació progressiva dels nous veïns i veïnes en l'associacionisme de la ciutat.

Per primer cop els pressupostos de l'Estat de l'any 2005 han inclòs una partida pressupostària per fomentar en els municipis l'acollida i la integració d'immigrants. Mitjançant aquests fons rebuts del Ministeri de Treball, gestionats a Catalunya per la Secretaria d'Immigració de la Generalitat, l'Ajuntament ha pogut finançar el Pla d'Acollida reforçant les activitats d'acollida de la xarxa associativa.

Ramon Sanahuja

Director del Gabinet Tècnic d'Immigració de l'Ajuntament de Barcelona

< Associacions Actives >

A Barcelona gaudim d'un teixit associatiu actiu i plural. En aquest apartat veurem de quina manera contribueixen les entitats a fer de la ciutat un lloc millor per a conviure-hi.

1 < ASSOCIACIÓ DE VEÏNS I VEÏNES SAGRADA FAMÍLIA > La vocalia de nous veïns i veïnes es va crear fa un temps en virtut d'una realitat cada vegada més evident: l'arribada i la convivència de nombrosos nous veïns al nostre barri i la necessitat de crear espais de vinculació entre tots els veïns/veïnes.

Partim de la idea que per afavorir les relacions socials cal crear aquests espais de trobada, fer-los possibles, donar a tothom la possibilitat de conèixer-se, de fer activitats conjuntes. Per això, la vocalia i l'associació estem treballant en diverses activitats: en primer lloc, es fan classes de català, de quètxua i de repàs, per a contribuir a l'adquisició de nous coneixements lingüístics al nostre barri. En segon lloc, fem classes de reforç escolar per als nens i nenes que ho requereixen. En tercer lloc, tenim un espai (que es diu de participació) on fem activitats de lleure; per exemple, una programació de pel·lícules al voltant de les realitats dels països llatinoamericans, estem a prop de concretar un parell d'activitats per a nens i nenes; i, a més a més es fan trobades d'intercanvi lingüístic (Programa Parlar x parlar). També la vocalia disposa d'un servei d'assessoria jurídica i treballa en la creació d'un punt per l'arrelament.

Afegir que en el darrer certamen del Premi Associacions de l'Ajuntament de Barcelona la vocalia de nous veïns i veïnes va obtenir una menció honorífica pel projecte "Amèrica elegeix, Barcelona participa".

En la mesura en que tothom participem a les activitats anirem construint un barri més amable, més homogeni a partir de la interculturalitat que el compon.

Per a més informació:

Associació de Veïns i Veïnes Sagrada Família: c/ València, 417 | 08013 Barcelona | Tel. 93 459 31 64 Fax 93 450 18 08 | avvsagrada@gmail.com

2 < ASSOCIACIÓ CATALANA DE RESIDENTS SENEGALES@S > Des de fa gaire bé 17 anys a l'Associació Catalana de Residents Senegales@s treballem amb la voluntat d'aconseguir una bona inserció dels senegales@s a la societat barcelonina. Impulsem activitats de formació i sensibilització dels valors que ajudin a establir relacions interculturals. Això ho fem mitjançant seminaris per capacitar els i les senegaleses en les eines de participació perquè es puguin incorporar en les assemblees i entitats locals (AMPA, associacions de veïns, plataforma local, associacions corporativistes...), i així fomentar la participació comunitària i en el nostre entorn im-

mediat amb les xarxes d'associacions (Pla integral, FCIC, la Plataforma per la llengua, etc...) i les administracions (centres cívics, Districte, Ajuntament...).

L'Associació Catalana de Residents Senegales@s es presenta a tothom i obre espais a l'ombra del boobab, per a una participació real i ciutadana.

Per a més informació:

Associació Catalana de Residents Senegales@s:

c/ Assaonadors, 10 | 08003 Barcelona | Tel. 93 310 68 59 | associacionsenegal@yahoo.es

3 < ASSOCIACIÓ PAISANS DE ZHEJIANG (XINA) A CATALUNYA >

L'Associació Paisans de Zhejiang (Xina) a Catalunya es va constituir l'any 2002 amb l'objectiu de fomentar la cultura xinesa i l'intercanvi entre cultures a Catalunya. Entre les seves principals activitats hi ha la d'informació i l'assessorament general i jurídic en matèria d'estrangeria per a residents xinesos a Catalunya.

Des de l'entitat intentem facilitar la integració de nous xinesos que arriben a Catalunya en busca de feina. Oferim cursos de formació, com per exemple, de cuina espanyola, de català, etc. A Catalunya hi ha aproximadament 28.000 xinesos, un 90% dels quals provenen de la província de Zhejiang, a la Xina. Zhejiang es troba entre les quatre províncies que estan millor situades econòmicament a la Xina. En canvi, la gent de Zhejiang és la que més es decideix a buscar millor fortuna en un altre país, en aquest cas a Espanya. La majoria de xinesos arriben aquí sols i obren el seu propi negoci. Al principi és dur, perquè els bancs no concedeixen crèdits a immigrants sense propietats ni avals. Per això entre els membres de l'Associació ens ajudem per obrir els nostres negocis. Som un col·lectiu molt unit, som com una gran família. Quan el negoci comença a funcionar i hem pogut estalviar, portem la família que treballarà també en el negoci. Des de l'Associació els orientem i fem de pont perquè coneguin els tràmits, els costums i l'idioma de Catalunya.

Una altra de les nostres funcions és intervenir en cas de conflicte entre la nostra comunitat i d'altres residents a Barcelona, dialogant amb l'associació de l'altra comunitat i amb l'administració local per tal de buscar una solució. Som partidaris de col·laborar amb altres associacions, i, per exemple, comptem amb l'ajuda d'associacions de restauració i del gremi d'hostaleria.

Per a més informació:

Associació Paisans de Zhejiang (Xina) a Catalunya: C/ Juan XXIII, 41 | 08330 Premià de Mar | Tel. 93 540 48 89 | Mòbil 699 69 90 87

A Catalunya hi ha uns 28.000 xinesos, el 90% són de la província de Zhejiang

Assoc. Paisans de Zhejiang a Catalunya

"En la mesura en que tothom participem a les activitats anirem construint un barri més amable"

AAVV Sagrada Família

4 < FEDELATINA > La Federació d'Entitats Llatinoamericanes de Catalunya, FEDELATINA, és una organització formada per més de 70 entitats que té com a fi, oferir a les persones immigrades, retornades i a les entitats que les representen, serveis, assistència i coordinació.

FEDELATINA va néixer l'any 2004 amb la ferma convicció de ser: representativa, plural, transparent i democràtica. Impulsa la consolidació d'una xarxa d'entitats conformades per peruans, equatorians, xilens, colombians, argentins, uruguaians, paraguaians, veneçolans, dominicans, hondurenys, mexicans, bolivians, otavals, entre altres germans llatinoamericans que treballen per a acomodar-se a aquesta societat d'acollida catalana.

Fedelatina ofereix serveis a entitats federades i a altres institucions tant públiques com privades, en diferents àrees d'acció.

Té la seva seu en el CASAL LLATINOAMERICÀ DE CATALUNYA. Es troba articulada en vuit àrees: Treball i empresa, Salut i acció social, Immigració, Formació, Comunicació, Cultura, Dona i Esports i Oci. A més, posa a disposició de la comunitat diferents canals de circulació informativa: Premsa gràfica (Periòdic El Hispano, www.mundo-hispano.org, Revista Catalina), Programes de ràdio (Comunidad Latina. Radio Gladys Palmera 96.60 FM, diumenge de 21 a 22 h. Nuevos Ciudadanos, Radio Gracia 107.7 FM, dijous de 19 a 20 h.), Programa de Televisió (Late 25 TV), i Internet (www.fedelatina.org).

Per a més informació:

FEDELATINA: c/ Nou de Sant Francesc, 15 | 08002 Barcelona
Tel. 93 192 41 14 | info@fedelatina.org | www.fedelatina.org

5 < ACSUR - LAS SEGOVIAS > L'Associació per a la Cooperació amb el Sud (AC SUR) - Las Segovias es va crear, ara fa 20 anys, per a la realització de programes i projectes de cooperació internacional als països del sud. A l'actualitat ACSUR desenvolupa les seves accions a Centreamèrica, Carib, Amèrica del Sud, Palestina, Sàhara i Marroc. Però a més, als països del nord, principalment a Catalunya, hem especialitzat les nostres accions de sensibilització en programes relacionats amb la millora de la participació a través de la comunicació i la creació de documentals com una forma d'apropar les noves tecnologies a l'abast de les persones, de promoure una ciutadania activa amb la comunicació, de donar a conèixer opinions i lluites socials, de promoure l'intercanvi d'experiències i contribuir al desenvolupament de xarxes que realitzen altres models informatius.

Destaquem el programes com el de *Comunicar per a participar* que s'integra dins el *Noticiari Internacional de Barri* que és un programa de sensibilització i formació que inclou altres documentals de contingut social realitzats a França, Bèlgica, Bolívia, Veneçuela, Brasil, Colòmbia, l'Estat espanyol i Catalunya. A Catalunya i més concretament a Barcelona, aquests programes han permès la realització de

tres documentals: *Un dia al Raval Què en penses de mi?* han estat realitzats per joves vinculats al Casal del Infants del Raval. Ens ajuden a entendre quina és la percepció que tenim els catalans i les catalanes de la immigració i com veiem als altres, persones d'origen marroquí, homes i dones, que viuen a les nostres ciutats. El tercer documental, anomenat *Un altre dia* ha estat realitzat per joves vinculats a moviments socials i com a protagonistes de la seva història ens parlen de les desigualtats i del malbaratament a les grans ciutats del països rics. La idea d'AC SUR és continuar en aquesta línia, donant la paraula a aquests i altres col·lectius.

Per a més informació:

AC SUR - Las Segovias: c/ Via Laietana, 45 | 08003 Barcelona |
Tel. 93 317 86 07 Fax 93 553 36 82 | catalunya@acsur.org | www.acsur.org

6 < NEXES > Nexes és una associació sense ànim de lucre nascuda el 1999. Els nostres objectius són afavorir l'aprenentatge intercultural, dinamitzar la participació activa -especialment dels joves- en el desenvolupament local de la comunitat, promoure els drets humans, la cooperació transnacional i la lluita contra l'exclusió social.

Per aconseguir això, l'associació desenvolupa projectes internacionals en el marc dels Programes Europeus (Joventut, Leonardo da Vinci, Sócrates, etc.), així com projectes locals (formacions, trobades, tallers, etc.). Aquests projectes ofereixen, tant a grups com a individus, l'oportunitat de conèixer altres cultures, formar-se personalment i/o professionalment, iniciar relacions a nivell local i internacional i, al mateix temps, ser més conscients de la seva pròpia identitat.

Per tal de fer arribar aquesta oportunitat de mobilitat als joves, especialment als joves amb menys recursos, estem promovent "CROSSROAD; obrint la porta d'Europa a les organitzacions de joventut locals", projecte que té la voluntat clara de crear, donar suport, dinamitzar i consolidar una xarxa juvenil supra-municipal formada per entitats locals que treballen directament amb joves, així com, per administracions i institucions públiques locals/regionals. La creació d'aquesta Xarxa local implicarà a entitats i òrgans de govern, amb o sense experiència en aquests programes, de Barcelona, de l'Hospitalet del Llobregat i de Santa Coloma de Gramenet. Es tracta d'experimentar el treball en xarxa mentre es comparteixen experiències i bones pràctiques sobre el funcionament del programa Joventut i la mobilitat juvenil. En un futur, els diferents actors de la xarxa hauran de ser capaços d'operar, no només a nivell local sinó també a nivell internacional, per ells mateixos, i això els permetrà dotar d'una dimensió internacional i intercultural les seves activitats i iniciatives.

Per a més informació:

Nexes: c/ Sant Antoni Abat, 6, Pral. 2a | 08001 Barcelona |
Tel. 93 442 71 67 Fax 93 443 15 62 | info@nexescat.org | www.nexescat.org

“Es tracta d'experimentar el treball en xarxa”

Nexes

La participació en clau intercultural

Text Josep M. Navarro, AEP Desenvolupament Comunitari

A llarg dels darrers 10 anys Catalunya ha experimentat un canvi demogràfic significatiu amb la incorporació de població de diversos orígens socials i culturals. En aquests moments un bon grapat de població, entre el 8 i el 11%, són de procedència estrangera: Àfrica del nord, Sudamèrica andina, Àsia, Europa de l'Est.... Aquests canvis demogràfics, socials i culturals afegixen complexitat a les dinàmiques socials ja existents. El país és cada cop més divers, més heterogeni. Cal dir, però, que abans ja ho era, doncs una societat és en si mateixa complexa i heterogènia, molt lluny de la pretesa idea d'homogeneïtat amb la que es parteix, habitualment, per presentar una imatge idíl·lica, equilibrada i integrada.

Gestionem que formin part activa de la ciutat

Des del teixit associatiu sorgeixen molts dubtes i preguntes sobre què fer i com per incloure i atreure aquests nous sectors de població que s'incorporen a la societat catalana, i fer-los participar de les nostres iniciatives i dinàmiques. Tot sovint sento dir: "aquesta gent no s'integra, no participa en res..."; "com ho fem per atreure aquesta gent si no volen implicar-se...?" Potser ens oblidem massa fàcilment de les grans dificultats que tenim les associacions per implicar i promoure la participació entre la mateixa població catalana, tot i ser la nostra una societat on l'associacionisme és significativament important, i molt arrelat.

Participar vol dir implicar-se en dinàmiques socials i culturals d'interès general; és a dir, participar és en certa manera complir un deure i un dret com a ciutadà/na, vol dir formar part de la "polis", de la ciutat; en canvi, molts cops estem parlant de persones que no gaudeixen de tots els drets civils i socials, que disposen d'un "status" legal que podríem qualificar de segona categoria; a més, podrí-

“Treballar en clau intercultural hauria de comportar una actitud i una predisposició al diàleg crític”

em preguntar-nos, de quin interès general parlem? Hi ha, de fet, moltes maneres de participar i d'implicar-se en les dinàmiques i en la vida social d'un barri, d'un poble, d'una ciutat, i cada grup, cada col·lectiu humà defineix el seu interès general en virtut de les seves necessitats, problemàtiques, anhels, desitjos, afinitats... Això és també així per a tota aquesta gent que arriba a casa nostra i pertany a d'altres societats on la participació, la implicació social està condicionada per multitud de factors: règim polític, tradició associativa, significat de la participació, concepció de l'espai públic i del privat, drets i llibertats cíviques. I un cop aquí, a aquests factors s'han de sumar d'altres específics: temps disponible per implicar-se en..., després de treballar moltes hores, motivació personal, grau de coneixement de les activitats que es fan, comprensió adequada dels protocols catalans per poder participar d'una activitat concreta, consciència de formar part de... Oblidar els referents culturals, els contextos (socials, polítics i econòmics), les motivacions, les necessitats i problemàtiques personals ens pot comportar una certa incomprensió d'allò que afecta els col·lectius als que ens volem adreçar i implicar en dinàmiques associatives o reivindicatives.

Incloem en el nostre pla de treball els interessos dels nouvinguts

De fet, treballar en clau intercultural hauria de comportar una actitud i una predisposició al diàleg crític, a escoltar també críticament, a cercar d'una manera rigorosa i científica; és a dir, la perspectiva intercultural ens hauria de fer reflexionar sobre quelcom bàsic: quines són les necessitats concretes, els problemes, els gustos, aquelles coses o aspectes que interessen o agraden a aquells/es que volem fer participar de les nostres associacions o propostes? És normal, ho fem constantment, quan la nostra intenció és apropar-nos realment a un grup de gent i motivar-los perquè participin.

El "secret" del "què fer" per motivar la participació de tothom que arriba al nostre país, no és cap secret; disposem d'eines, tenim idees, sentit comú, apliquem, doncs, tot això. Observem, preguntem, parlem, deixem expressar. Adaptem... si volem implicació. Exigim, també, un esforç, una voluntat...; és normal, a ningú li traurem les garrofes, ni tampoc l'obligarem si no expressa voluntat i ganes; no gensmenys, "als anfitrions/es" ens correspon deixar clar com es pot i de quina manera es pot participar i "entrar" a casa nostra, és quelcom d'habitual en qualsevol societat humana. Segurament, no ens hem fet les preguntes adequades quan ens hem plantejat la qüestió del per què determinada població no participa, o no se sent atreta pel que fem. Per exemple, les tradicionals associacions de veïns, realment es plantegen les necessitats adequades dels nous veïns/es per tal que aquests se sentin atrets? O més aviat els seus planteja-

ments i reivindicacions són els que interessen i afecten a un sector concret de veïns/es del barri que ja està arrelat, amb certes necessitats cobertes, i amb exigències d'un nivell que no és el que es correspon amb la gent nouvinguda? Potser, caldria recordar com van néixer aquestes associacions, i quines eren les seves demandes i reivindicacions als anys 60, 70 i 80 del segle XX. Recordar que en alguns barris les demandes eren les relatives a un habitatge digne (recordem que hi havia milers de "barraques" arreu), a uns equipaments adequats, a demandes de clavegueram, a pavimentació de carrers, a enllumenat adequat...

Aquestes reivindicacions varen ser assolides en el seu moment, ara som a un altre estadi, en un altre moment històric; llavors, però, cal tenir plena consciència que el "nostre moment", les nostres exigències, les nostres necessitats, no són les mateixes que aquelles que expressen altres sectors socials, i que si volem atreure'ls i implicar-los en les nostres "tradicionals" associacions haurem de fer un esforç d'adaptació, haurem d'ajustar les coses per a fer-los un lloc. Això, molt lluny del que hom pensa, no és "adaptar-nos nosaltres a ells... quan hauria de ser a l'inrevés", ans al contrari, adaptar socialment un instrument de participació i ciutadania, com són les nostres associacions, és un exercici de flexibilitat i de respecte cap a aquelles persones que expressant unes demandes i unes necessitats, expressant uns gustos i unes motivacions diverses conviuen amb nosaltres quotidianament i volen formar part de... Però a partir d'una acceptació; de fet l'adaptació a..., és una acceptació de l'altre, una mostra de respecte cap a..., que permetrà obrir un procés d'integració convivencial.

En cas contrari, no podrem trobar-nos en el mateix espai, les nostres propostes no els interessaran gaire; no oblidem i no deixem d'observar i "veure" que la gent que va arribant s'agrupa, s'associa, es preocupa, participa... de mil maneres: fent servir l'espai públic d'una manera pròpia que, de vegades, xoca amb la nostra "manera" (segurament cal parlar-ho, i negociar); creant espais concrets: centres religiosos, de culte, centres d'esbarjo; organitzant festes amb una música i uns cantants determinats; organitzant associacions d'ajuda mútua i de defensa de llurs interessos, necessitats i per solucionar els seus problemes.

Fem un esforç de diàleg

Si el que volem és implicar la població que arriba d'altres indrets haurem de fer un important esforç d'adaptació, i per què no? de proselitisme; un esforç de diàleg, de negociació, de coincidir en espais, malgrat no fem les mateixes coses. De fet, ens cal aprendre, de nou, a acollir; ens cal una actitud d'obertura crítica cap a l'altre- divers. Qui es pensava que tot això havia de ser fàcil?

Les Panteres Grogues organitzaran l'Eurogames 2008

Les Panteres Grogues és un club esportiu sense afany de lucre, que té per objectiu oferir un espai on gais, lesbianes, transexuals i bisexuals puguin desenvolupar una activitat esportiva de forma lliure i distesa. Tot i així l'associació està oberta a qualsevol persona que vulgui compartir l'activitat esportiva amb nosaltres. Actualment, tenim més de 250

socis repartits en les següents seccions esportives: bàsquet, ciclisme, esquaix, esquí, futbol, natació, tennis, tennis taula, petanca, senderisme, vela, voleibol, i activitats extra-esportives. Les Panteres Grogues va néixer l'any 1994, quan una colla de gais i lesbianes jugaven a volei a la platja amb una pilota groga que els hi havia regalat un equip de volei gai d'Alemanya. Al llarg d'aquests anys, hem organitzat diversos campionats internacionals, assolint l'any passat un total de 800 participants en 6 disciplines esportives diferents, homes i dones de tot Europa que es troben a Barcelona per passar un cap de setmana d'esport i companyonia. A principis del mes de març d'enguany, l'Assemblea General de la Federació Europea d'Esports per a Gais i Lesbianes va decidir per unanimitat atorgar l'organització dels Eurogames del 2008 a Panteres Grogues i a la ciutat de Barcelona. Aquest esdeveniment és el més important que es fa a Europa dirigit al Col·lectiu Gai, Lèsbic i Transexual, si bé la participació és oberta a qualsevol persona que tingui ganes de gaudir de l'esport. També és una forma de visibilitzar la presència de gais i lesbianes en el món de l'esport i de mostrar la diversitat del nostre col·lectiu, a la vegada que denuncia la homofòbia que encara a dia d'avui ens trobem en el món de l'esport, i el llarg camí que ens queda per recórrer fins a assolir la normalització social de la homosexualitat.

Per a més informació: www.panteresgrogues.org

Envieu-nos a: Torre Jussana - Serveis Associatius tjussana@mail.bcn.es les vostres activitats, comunicats, notícies, publicacions, ofertes i demandes, etc. i les editarem en aquest apartat. No oblideu que la revista surt cada dos mesos i cal donar la informació actualitzada!!!

L'Associació Salut i Família organitza un taller de formació intercultural en salut

L'Associació Salut i Família organitza la 6a edició del taller de formació intercultural en salut materno-infantil adreçat a professionals sanitaris els propers dies 4 - 5 i 11 - 12 de maig de 2006. Aquest taller pretén analitzar els problemes més freqüents de la pràctica sanitària amb els immigrants, proporcionar elements de reflexió, tractar aspectes significatius de cada cultura i de les implicacions socio-sanitàries i psicològiques del procés migratori, i finalment proporcionar instruments bàsics de funcionament de la relació que afavoreixin la comunicació entre professionals sanitaris i pacients immigrants. Per a més informació podeu trucar al telèfon 93 268 36 00.

La Fundació Uszheimer presenta un Manual per estimular les capacitats cognitives

La Fundació Uszheimer, que treballa per millorar la qualitat de vida de les persones que pateixen malalties degeneratives com la demència, especialment en la gent gran, ha dissenyat un manual per tractar aquest tipus de malalties. El manual, que és gratuït, pretén ser una eina per als professionals que tenen cura d'aquests malalts, però també per a aquells que treballen en qualsevol associació que tracti afectats en les capacitats cognitives de qualsevol tipus. Es tracta d'un material de psicoestimulació que ajuda a obtenir un major rendiment cognitiu, funcional i social. En definitiva, ajudar a millorar la qualitat de vida d'aquestes persones. La forma de presentació del manual en dos blocs diferenciats està justificada a partir de la diferenciació entre els dos grans àmbits que es treballen en el programa de psicoestimulació de la Fundació Uszheimer:

- El programa d'entrenament cognitiu on l'objectiu principal és oferir una introducció general de la gerontologia i específicament de les demències, així com oferir material de teràpia cognitiva. Els exercicis d'aquest bloc estan dissenyats a partir de les següents consignes: grau d'alfabetització, GDS (Global Deteriorament Scale, Reisberg, 1982) i capacitat cognitiva.
  - El programa de psicoestimulació a través de les arts en que l'objectiu principal és mostrar formalment una intervenció psicoestimulativa a través de les diferents arts que treballem a la nostra entitat: manual taller de mim, manual taller d'arteràpia, manual taller de psicodansa, manual taller de musicoteràpia, manual taller de contes i llegendes.
- Aquelles entitats interessades en tenir el manual poden adreçar-se a la Fundació Uszheimer a l'e-mail: fundacio@uszheimer.com.

37è Aniversari del Telèfon de l'Esperança

El Telèfon de l'Esperança de BCN és una ONG i ONL que funciona des de fa 37 anys. Va ser fundat pel frare caputxí Miquel Àngel Terribas. És un servei telefònic d'atenció a persones angoixades i/o desesperades que necessiten parlar amb algú. És un servei atès per un grup de 180 voluntaris. Fem una atenció anònima, aconfessional, apolítica, que consisteix en no jutjar, en escoltar, acompanyar perquè la persona que ens truca trobi les seves solucions i informar, si cal, de recursos assistencials on pugui ser atesa adientment. Rebem actualment 50 trucades diàries de mitjana.

El 23 de març passat hem celebrat el 37è aniversari del Telèfon de l'Esperança. Els actes de celebració van consistir en una conferència del filòsof i teòleg Sr. José M. Pallarés i Soubrier, amb el títol "La comunicació ens obre a l'Esperança", i en un senzill aperitiu.

VI Premi Barcelona Associacions

L'Ajuntament de Barcelona ha concedit els guardons del VI Premi Barcelona Associacions, dotats amb 15.000 euros, que es destinen a finançar iniciatives i projectes innovadors en l'àmbit del foment de l'associacionisme i la participació ciutadana. A banda del primer i del segon premi, el jurat ha concedit quatre mencions especials. Aquesta és la relació dels guanyadors i dels projectes presentats que fomenten la participació ciutadana, la convivència i la cohesió social. El Primer premi ha estat per al projecte "La participació i l'associacionisme, un mosaic de sensacions", presentat per l'Associació de Veïns i Veïnes de Trinitat Nova. I el Segon premi ha estat per al projecte "El banc del temps del Raval. Una experiència de participació", presentat per l'Associació Sociocultural Ibn Batuta i la Fundació Tot Raval. També es van fer mencions especials a SOS Racisme, a l'Associació de Veïns i Veïnes Sagrada Família, a l'AMPA del CEIP Josep Maria Jujol i a l'Associació Artixoc.

Els guardons van ser lliurats el 28 de febrer durant un acte que tingué lloc al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona. Durant la seva intervenció, la regidora de Participació Ciutadana i Solidaritat, Assumpta Escarp, va assegurar que "l'elevada participació i la qualitat de les propostes presentades són un reflex de la riquesa associativa de la ciutat i de la seva vitalitat".

Acord ciutadà per una Barcelona inclusiva

L'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva vol ser un pas endavant qualitatiu en la col·laboració entre l'Ajuntament de Barcelona i el teixit associatiu de la ciutat articulant un espai de diàleg, concertació i acció de col·laboració en el marc del Pla Municipal per a la inclusió social. Amb la signatura de l'Acord Ciutadà ens comprometem a treballar sobre la base d'uns objectius compartits en la mesura de les capacitats de cadascú. L'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva es renovarà cada any, amb la formulació i assumptió de nous compromisos per totes les parts signants.

Per adherir-s'hi cal signar la butlleta que trobareu a la web de l'Acord ww.bcn.es/barcelonainclusiva i trametre-la a l'adreça indicada.

Fer front a les noves realitats i als nous reptes des de l'escola

Ada Garcia
és de l'AMPA CEIP Josep Maria Jujol

L'associació de mares i pares (AMPA) del CEIP Josep Maria Jujol, va néixer pràcticament amb l'escola ara farà uns 20 anys. La seva constitució com associació ha permès que pares i mares, de les diferents promocions de nens i nenes escolaritzats a l'escola, hagin participat i col·laborat de manera activa i propera amb els professionals de l'educació dels seus fills i filles.

En els estatuts i principis fundacionals de qualsevol AMPA l'interès d'aquesta és aglutinar a les famílies amb nens i nenes a l'escola, per tal de crear un procés participatiu de col·laboració i d'implicació continua en l'escolarització dels seus fills i filles, així com l'obertura d'aquesta a les entitats i realitats del barri.

Ens agrada la idea de mirar i entendre l'escola com una petita comunitat on es donen i reflecteixen els canvis i els nous reptes de la ciutat de Barcelona, de la societat catalana i de les noves realitats socials. En la mesura que som capaços de reconèixer els nous rep-

tes podem convertir-los en oportunitats.

Però no només ens agrada veure l'escola com un reflex. Alhora l'escola té la màgia de poder retornar a la societat el seu reflex modificat, amb noves propostes que la societat haurà d'encaixar i aprofitar. Per tot això, té sentit treballar des de l'educació i des de l'espai escolar aspectes que potser estrictament pertanyerien a altres àmbits personals, familiars, o socials.

La participació en el món associatiu és també un repte. L'arribada de la diversitat multicultural, d'orígens, de llengües, de situacions familiars, etc. n'és un altre. I ambdós van molt i molt lligats.

Cal dedicar nous esforços, energies i il·lusions a fer un encaix respectuós de tot plegat. I sovint cal fer-ho des de propostes imaginatives, engrescadores i facilitadores. Incrementar l'índex de famílies associades ha estat un primer pas fet a l'AMPA, explicant què és l'AMPA i quin paper té. El resultat ha estat en els últims quatre cursos passar del 53% al

88% de famílies associades.

Buscar maneres que la gent pugui participar, sentir-se part de, col·laborar, aportar idees temps i il·lusions, ha estat també un dels grans canvis i inflexions que hem aconseguit a l'escola. I hem hagut de recórrer a propostes imaginatives i sovint "virtuals", ... per fer front a la progressiva dificultat de les famílies per a conciliar tots els fronts (feina, família, casa, associacionisme,...) amb realitats noves socials i familiars complexes (monoparentalitats, precarietats, provisionalitat, canvis de domicilis freqüents, etc.), que no ajuden a participar de la gestió associativa.

I pel que fa a la diversitat, actualment estem tossudament entestats en acollir a les famílies novingudes, en presentar i explicar quin és el sentit de participar i col·laborar en l'educació dels nostres fills i filles, en buscar, crear i provocar maneres perquè tothom ho pugui fer; i sobretot, en provocar situacions de coneixença mútua, que ens portin a valorar i aprofundir la riquesa i el valor afegit que té.

Cap a una participació intercultural real

Fatima Ahmed és secretària de l'Associació Sociocultural Ibn Batuta

Ja comença a ser habitual que en un bon nombre de sessions de treball (cursos, seminaris, trobades,...) sobre associacionisme i participació es parli de la interculturalitat. Segurament tal com s'està configurant la nostra societat no podem deixar de fer-ho. I encara diria més, cal que aquesta realitat estigui present, sense cap mena de dubte, en el dia a dia de les associacions. Però hi ha un seguit de qüestions que, crec, cal que ens plantegem molt seriosament.

D'entrada gosaria fer una pregunta a totes les associacions: hi ha voluntat real, més enllà de formulacions teòriques o de bones intencions que expliciti la necessitat que les organitzacions esdevinguin realment espais interculturals? Ens hem plantejat estratègies efectives que afavoreixin la incorporació de persones novingudes a les nostres associacions? En definitiva, realment volem donar espai a persones que provenen d'altres llocs del món, que tenen un

bagatge cultural, associatiu i participatiu diferent del que s'ha anat configurant aquí? Crec sincerament que aquesta és una de les debilitats del nostre model associatiu actual, ja que potser cal avançar una mica, encara.

Segurament una bona manera de fer sentir a les persones novingudes que formen part de la societat i que, per tant, tenen drets de ciutadania és la seva integració en estructures associatives en les quals els mecanismes de participació no tenen a veure amb l'origen, la situació legal,... sinó només amb la voluntat de ser part d'un projecte comú al voltant d'uns objectius. Construïm d'aquesta manera un autèntic model intercultural de participació i associacionisme. És evident que les associacions d'immigrants juguem un paper important en aquest camí. Però no ens hem de donar per satisfets amb la simple existència d'aquestes associacions. D'altra banda, seria un

fracàs del model associatiu intercultural si les associacions d'immigrants haguéssim de créixer indefinidament.

I per acabar i com a conclusió. Hem d'afirmar rotundament que parlar d'interculturalitat i participació ens implica a totes les associacions d'una manera molt evident. Ens obliga a fer un esforç per donar cabuda a persones que tenen costums diferents; altres maneres d'entendre el compromís envers allò que és comú, experiències diverses respecte a drets i deures,... Per tant el repte és construir un nou marc associatiu en el que les entitats tradicionals i les de nova creació esdevinguin promotors d'iniciatives innovadores i agosarades, que ajudin a trencar prejudicis, que permetin un coneixement i un apropament a la realitat del veí, amb una actitud oberta. Només d'aquesta manera realment estarem construint una realitat intercultural, només d'aquesta manera construirem una societat de tots.

Associacionisme intercultural i participació ciutadana

Begoña Sánchez és portaveu de SOS Racisme Catalunya

A vui dia la immigració ja és un fet consolidat a la nostra societat. Aquesta realitat es visualitza també en el món associatiu. Les associacions d'immigrants han augmentat els darrers anys, així com la diversitat de les seves activitats i la necessitat d'agrupar-se i crear estructures de segon grau per aconseguir ser un sector fort i representatiu.

Avançar cap a un associacionisme intercultural significa: consolidar el sector associatiu de la immigració, promoure l'intercanvi i les relacions com a sector amb la resta del teixit d'entitats, apostant pel treball en xarxa i promoure la participació dels ciutadans d'origen immigrant al teixit associatiu de la ciutat.

El teixit associatiu immigrant té en molts casos unes característiques pròpies, però en altres el fet més important no és l'origen ètnic dels seus membres sinó els objectius socials o culturals comuns amb altres entit-

tats. És per això, que si bé les associacions d'immigració han de tenir un reconeixement propi, també és necessari reconèixer aquest àmbit d'actuació més general per sumar esforços i recursos a la ciutat i també evitar el seu aïllament. Al mateix temps les motivacions individuals per associar-se són molt diverses, i per tant s'han de garantir el dret i les oportunitats perquè les persones d'origen immigrant puguin associar-se al sector de la immigració però també a la resta del teixit associatiu local.

Les dificultats existents per aconseguir els objectius comentats s'han de buscar en la política d'immigració com a causa fonamental que impedeix la normalització del fet migratori i en la necessitat de potenciar de forma transversal i per tota la ciutadania les polítiques de participació: foment de la cultura associativa, dels espais de diàleg entre administracions i el teixit associatiu, i la par-

ticipació de la ciutadania a la vida pública.

Cal abordar aquelles causes que limiten a la població immigrada exercir en igualtat de condicions el seu dret a associar-se. Recordem que el dret d'associació reconegut a la Declaració Universal dels Drets Humans està negat per la llei d'estrangeria per a aquells estrangers en situació irregular abocant aquest col·lectiu a la invisibilitat. Les dificultats quotidianes que provoca l'aplicació de la llei d'Estrangeria i la manca de polítiques d'integració transversals fan difícil la incorporació dels immigrants al món associatiu i a la vida pública de la ciutat.

Fomentar la participació de la població immigrada des de l'associacionisme, i apostar per l'associacionisme intercultural, però, no ens ha de fer oblidar el deute més important que tenim com a democràcia: el reconeixement del dret al vot per a aquests ciutadans i ciutadanes.